

||| **Art, tecnologia i impressió** /// Memòria. “**Je suis Jean Prat**” | Universitat de Barcelona
| Curs 2021/2022 | **Professora:** Raquel Muñoz | **Alumne:** Eduard Claver | niub: || Maig 2022

1. idea / punt d'inici

En qualsevol moment i de qualsevol cosa podem aprendre. No cal anar a cercar un punt de partença, un origen assenyalat, acotat i únic com acostumen a fer dels discursos acadèmics o científics fonamentats en posicions capitals per poder posar una bandera i donar identitat de propietat al punt. I qualsevol moment pot ser adequat per engegar un fer que ens porti a generar pensament i a fer-nos autèntics descobridors de coses, fets, llocs que podrem afegir al nostre saber, a la nostra persona.

Com s'enceta una aventura? En un instant inesperat. Cap a on ens porta? Sempre a un destí no conegut i esperant a que el descobrim. Per què ens atrau l'aventura? Perquè és una dedicació necessària, adequada i colpidora. És addictiva i provocativament atractiva.

Com l'aventura que un jove francès del s. XIX va posar en marxa degut a la seva necessitat incontrolada de saber què i a qui es podria trobar molt més enllà del seu procedir diari com a advocat de Périgueux, un poble del camp francès de la regió de Nova Aquitània.

El nostre protagonista viatjava amb freqüència a Llemotges i Potiers però va ser en una estada a Marsella quan va veure clar quin havia de ser la seva providència: embarcar i començar el què havia de ser el seu viatge revelador. Aquest retall de realitat és l'espurna que farà arrencar el nostre projecte i endinsar-nos en la tasca de la recerca històrica, el navegar per la memòria i el desencadenar d'un relat tan real com fictici.

2. rutes

Plantejarem una proposta/obra que serà una partença però sobre tot un camí. Si partir (la decisió) és cabdal i el retorn imprescindible (el tancament) aquests no són res sense el cos (el generador) del viatge. I sempre és aquest trajecte imprevist el què provoca la indominable atracció pel què encara no està escrit i que ens està esperant per poder-lo constatar i sobretot conversar-hi.

Proposem un treball d'arqueologia i recerca, on el camí s'anirà traçant de manera involuntària per inesperades cruïlles i dins un guió claríssimament en blanc. On el material escrit i gràfic anirà trenant un diàleg què tothom ha de poder entendre sense necessitat de saber cap parla i en el qual la incertesa farà més ferma la capacitat d'avançar.

A Jean Prat (1825/1878), el nostre advocat i protagonista del projecte, el van captivar les obres de Verne, Dickens i Dumas però sobretot, com feia menció en les seves cartes, li fascinaven la col·lecció d'il·lustracions de fauna de països llunyans de la seva tia, el recull de mapes que el feien viatjar fins a Macondo, Comala, Vigata o Yoknapatawpha i les cartes marines que el transportaven a Babàkua, Malgudi o a les Ciutats de la Sal i que el seu pare guardava ben plegats en grans calaixos a la biblioteca de casa seva.

Tanmateix per a nosaltres, el nostre fer anterior (les obres fetes i textos desenvolupats), les nostres vivències i aprenentatges juguen una funció imprescindible en l'acció creativa. A tot això i juntament amb la gent que ens envolta cada dia, no ens pot mancar mai l'acompanyament del grup de persones no físiques que ens orienten i formen per la seva capacitat crítica, la seva habilitat en el prendre distanciament (perspectiva) i la seva intel·ligència. En aquests mesos Edward Said, John Akomfrah, Stuart Hall, Ranajit Guha, Cristina de Middel, Irma Blank, Gerhard Richter, Hans Hartung, Hiroshi Sugimoto, Enzo Traverso i Andrei Tarkovsky ens han ajudat a remar en aquest propòsit per poder aconseguir un discurs carregat de sentits, polifònic i poètic. Dialogant amb la ficció, els arquetips i a lo millor amb els clixés. En un discórrer clarament fragmentat per les imatges impreses, amb les que s'intentarà trenar un discurs carregat de sensació, possibilitat, implicació i on la mirada estarà orientada sempre a l'horitzó.

3. visions

Per rastrejar un trajecte (el viatge, l'obra artística) massa persones creuen que s'han de tenir "les coses clares", un posat ferm, una trajectòria calculada. Per a nosaltres el plantejament, les sensacions i la generació d'un trajecte sempre comença per una incertesa. Aquest desconèixer, si ens captiva, ens genera tensió i un seguit de connexions que ens fa començar a bellugar per iniciar un seguit de processos amb un fi tan desconegut com incitant. És una atracció poc racional, magnètica que ens du cap a l'horitzó carregat de fets no esperats i que ens esperen per ser trobats i desxifrats. Ens interessa aquest abocar-se per llocs poc habituals, on la mare o el pare et deien "ves amb compte". Mirar a través de finestres mig obertes. I com ens recomana Agamben, estar mig dins i mig fora del període que es viu amb la capacitat de veure les llums i les ombres del present i observar i veure què hi ha a les ombres i preguntar-se quines llums les provoquen.

El nostre projecte s'endinsarà pels perímetres de la utopia, la història dels marges i la dels vençuts, l'atractiu de l'abisme, la glòria del fracàs, les desfetes colonials, el posicionament crític i el desconcert. Serà un construir en la deriva, clar i evident, impulsat per un voler saber autèntic, plural i segurament reformador. Sense cap pretensió, però sí carregat d'il·lusió. Trenant realitat amb ficció, història i relat. Aprendre de la decisió i fermesa de l'esclau llibert O. Equiniano, de la curiositat de C. Marlowe i de la seva gran decepció al trobar-se finalment amb W.E. Kurtz, de la força i també del fracàs de L. de Aguirre en la seva recerca d'El Dorado. Intentant allunyar-nos d'un model del fer instrumentat i esforçant-nos per no estar massa pendent de quan se sap, del què es domina, de la capacitat de valoració, de les respostes. Donant rellevància a les magnituds d'ignorància, fent dins els paràmetres del saber poc i desfent-nos dels lligams del coneixement assentat.

4. vies

En aquest treball, com en la majoria, els procediments de feina mai seran acotats (sempre poden sorgir nous descobriments) però fonamentalment farem servir l'arxiu gràfic i textual. Aquests materials es cercaran de manera continuada en suport físic (llibres, publicacions, fotografia en paper, altres), digital (net: centres d'arxiu, publicacions, stock d'imatges, arxius personal, audios, etc.). De la mateixa manera ha pres rellevància el fer del collage/fotomuntatge ja que el seu llenguatge genera narracions molt adequades al diàleg que buscàvem.

5. disposició

Hi ha un grup de persones que sempre estem disposades a engegar una proposta "creativa". Que ens és fàcil trobar situacions i moments adequats per poder emprendre trajectes insospitats unes hores abans i que quasi sempre tenen un final poc previst com adequat. És evident que existeix un lligam i una atracció per la temàtica amb la que es vol tractar/dialogar/remoure/entendre/descobrir però no creiem que sigui una decisió clara sinó més aviat "clarivalent". Com la majoria de cops, hem procurat que la nostra proposta sigui una contradeclearació a la realitat, generadora i compromesa. Sempre amb uns diàlegs en veu baixa però sincers i autèntics. Un projecte obert (interactiu) on la persona que el tingui davant pugui intervenir per poder-lo fer més seu. Una cerca constant d'aconseguir establir diàleg entre nosaltres, la peça i les persones receptores d'aquesta.

6. pràctica

El mètode de treball per aquest projecte ha estat tan exigent com obert. Com és habitual la proposta va ser escollida després d'excloure'n d'altres que segurament aquest no era el seu moment. Aquí comença el primer procés de recerca i fonamentació; gràfica i de lectura. En aquest trajecte es valoren també possibilitats d'execució i quins poden ser els canals més idonis per fer més efectiu el nostre dir. Recerca anàloga amb persones afins amb la nostra trajectòria i que ens puguin ajudar a millorar el discurs i la nostra manera de fer.

Primeres proves d'imatge. Endreçar i arxivar. Proves i primeres concrecions. Lectures i generació d'una història que anirà traçant elements verídics i no tan reals. Poc a poc es va donant forma al què serà el cos de l'obra fent i desfent camí, dibuixant i esborrant molt, traient més que afegint. Arriba el punt de concretar (una qüestió de calendari) quin serà el suport i com es realitzarà la peça. Es decideix i al mateix temps es van definint els textos i imatges que seran el contingut. La proposta ja té una forma quasi

definitiva, sempre a l'aguait de possibles canvis i ajustos per millorar-la. Es realitzarà un llibre/àlbum/arxiu. De mida mig-gran i en format apaïsat, tapes dures i folrades en tela. L'interior recollirà un breu text introductori a la història/relat de Jean Prat i la col·lecció d'imatges creades pel projecte. Aquestes es guardaran en un sobre enganxat a l'interior de la contratapa, d'on es trauran i es podran col·locar lliurement a les pàgines en blanc del llibre. Es preparen croquis, indicacions i arxius i es porta a produir: impressió de la tripa del llibre, enquadernació, compra de materials per acabats i preparació final i positivació de les imatges en paper fotogràfic. Quan disposem de tot el material en condicions correctes muntem la peça final completa per poder-la presentar i valorar entre totes les persones disposades.

En aquest treball i sobre tot en el seu procés de realització em constatat, un cop més, la importància del saber reflexionar en el què és més convenient. I si aquesta conveniència comporta canvis, ajustos, repetir i un alterar el fer, és necessari treure's la mandra i la falsa comoditat de sobre i actuar.

7. tancament

Per a nosaltres l'auto-avaluació ens és complicada ja que el posicionament crític davant d'un mateix acostuma a ser poc transigent degut a l'excessiva proximitat. Per poder-ho fer, o intentar-ho, cal prendre la distància com la que imposa l'exili. Exiliant-nos de les nostres feines, separant-nos d'ells, a lo millor podrem enfocar millor què tenim al davant, la feina feta, que no conclosa. Ens sembla que ha quedat un projecte força ferm, atractiu per la seva deriva conceptual, interessant per la seva temàtica, que estableix un posicionament i un fer crític i que, creiem, pot generar una mica o un bastant d'interès i futures accions a qui el vegi i gaudeixi.

Si no sabem ben bé com, quan, on i perquè s'originen els nostres projectes, se'ns fa complex el fet de pensar en futures possibilitats d'aquests. Si mirem una mica endarrere en la nostra reduïda trajectòria, ens trobarem amb dues vessants d'obra: les que treballen de manera més concisa la incertesa, l'horitzó, el descobriment, el silenci, els marges i la intuïció. I les peces que intenten endinsar-se i fer palesa del despropòsit que va suposar i està suposant la colonització física i cultural per part de les "potències" europees arreu del món junt amb el fals relat històric creat sobre aquest tema. Què ha estat "*Je suis Jean Prat*"? Doncs sembla que una trena entre les dues línies comentades anteriorment. I què és "*Je suis Jean Prat*"? Esperem que converses curioses, bones sobretauls i nous projectes per aconseguir entendre una mica més el què ens envolta, el què ens passa i el què ens agradaria. Què pot generar "*Je suis Jean Prat*"? Per a nosaltres un seguir abraçant al vençut. Com ho va fer l'uruguaià Obdulio Varela abraçant amb força i generosament durant tota la nit, als inconsolables seguidors de la selecció canarina que s'anava trobant a les tavernes de Rio i que acabaven de perdre un mundial a l'estadi Jornalista Mário Filho per 0-1. El gol el va fer ell.

a. bibliografia

- Borhan, Pierre. *“El arte del mar. La fotografía marítima desde 1843”* Barcelona. Editorial Blume. 2009.
- Said, Edward W. *“Cultura e imperialismo”* Barcelona, Editorial Anagrama, 1996.
- Traverso, Enzo. *“La historia como campo de batalla. Interpretar las violencias del siglo XX”* Ciutat de Mèxic. Fondo de Cultura Económico. 2016.

b. webgrafia / informació al web

- Baietto., Thomas. *“Sa vie est un western” : l’incroyable histoire du roi français d’Araucanie et de Patagonie”*. Franceinfo. 11 de desembre de 2017. https://www.francetvinfo.fr/culture/patrimoine/histoire/sa-vie-est-un-western-l-incroyable-histoire-du-roi-francais-d-araucanie-et-de-patagonie_2494071.html
- Fradera, Josep M. *“The West and the rest en el basurero de la historia”* Article sobre *“El nacimiento del mundo moderno, 1780-1914”* de C. A. Bayly a RdL Revista de Libros. Febrer de 2006. <https://www.revistadelibros.com/el-nacimiento-del-mundo-moderno-1780-1914-de-bayly/>
- Garrido, Eduardo. *“Tounens, el francés que quería ser rey de los mapuches”* La Vanguardia. 28 de juny de 2020. <https://www.lavanguardia.com/historiayvida/historia-contemporanea/20200628/481944763034/antoine-tounens-mapuches-araucania-patagonia-chile-argentina.html>
- Janowsky, Nicolás. *“Adrift in blue”* Tierra del fuego, Argentina-Chile 2014-2016. <https://adriftinblue.com/?lang=es>
- Klein, Fernando. *“Los movimientos de resistencia indígena. El caso mapuche”* Gazeta de Antropología. Universidad de Granada. 14 de desembre de 2008. https://www.ugr.es/~pwlac/G24_04Fernando_Klein.html
- Narbona, Rafael. *“Joseph Conrad en el corazón de las tinieblas (y II)”* Entre clásicos. El Cultural. 27 de maig de 2017. https://www.lespanol.com/el-cultural/blogs/entreclasicos/20170524/joseph-conrad-elcorazon-tinieblas-ii/218598141_12.html
- Tounens, Antoine de. Bibliothèque Nationale de France. *“Orllie-Antoine Ier, roi d’Araucanie et de Patagonie, son avènement au trône, et sa captivité au Chili, relation écrite par lui-même”*. <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k5788378c/f3.item#>
- Tounens, Antoine de. Bibliothèque Nationale de France. *“Manifeste d’Orllie-Antoine Ier, roi d’Araucanie et de Patagonie : [Paris, 16 décembre 1863]”*. <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k74989f/fl.image>
- Tounens, Antoine de. Bibliothèque Nationale de France. *“Le royaume d’Araucanie et le Chili : memorandum de S. M. Orélie-Antoine Ier sous forme de lettre, en réponse aux attaques du consul général du Chili à Paris”*. <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k74993p/f4.planchecontact>
- Wikipédia. *“Royaume d’Araucanie et de Patagonie”* https://www.wikiwand.com/fr/Royaume_d%27Araucanie_et_de_Patagonie
- Memoria Chilena. *“El fin de la autonomía territorial mapuche Ocupación de la Araucanía (1860-1883)”* *“Orellie Antoine”*. Biblioteca Nacional de Chile. <http://www.memoriachilena.gob.cl/602/w3-article-96468.html>

Arxiu. “The Library of Nineteenth-Century Photography” <http://www.19thcenturyphotos.com/?nav=Links>

Arxiu. “Monovisions” <https://monovisions.com/>

Arxiu. “Wellcome collection” <https://wellcomecollection.org/>

Arxiu. “Technik Museum” <https://technikmuseum.berlin/en/>

Arxiu. “Internet Archive” <https://archive.org/>

Arxiu. “Archive of modern conflict” <https://archiveofmodernconflict.com/>

ati | maig 2022

UNIVERSITAT DE
BARCELONA